

JONGEREN ZIEN HET ZO

RECHT OP

**ONDERWIJS EN WERK VOOR IEDEREEN?
JONGEREN ZIEN HET ZO**

4 november 2011

RECHT OP

Op de conferentie 'Onderwijs en werk voor iedereen? Jongeren zien het zo' gaven Vlaamse en Waalse jongeren in armoede hun kritische kijk op onderwijs en werk. De conferentie vond plaats op 4 november 2011 in het Zuiderpershuis in Antwerpen. De bijeenkomst werd georganiseerd door UNICEF België, Recht-Op, Uit De Marge, Samenlevingsopbouw Antwerpen Stad, le Réseau Wallon de Lutte contre la Pauvreté, Vormen vzw en StampMedia. In Antwerpen, omdat dit de jongerenhoofdstad was van Europa in 2011.

Ik wil jullie allemaal van harte bedanken voor jullie waardevolle bijdrage aan deze conferentie, het eindresultaat van een lang traject met jongeren rond mensenrechten en de afsluiting van een driedaagse uitwisseling tussen Antwerpse en Waalse jongeren in armoede. Zij hebben hun ervaringen en oplossingen met ons gedeeld en jullie kunnen deze terugvinden in dit ono-ono magazine en in het videoverslag gemaakt door StampMedia.

Het was de keuze van de jongeren zelf om er ook Waalse organisaties bij te nemen. Flora en Rollinx, de moedige jongeren die onze conferentie openden, zeiden:

'We zijn ervan overtuigd dat Vlamingen en Walen kunnen samenleven. We kwamen de afgelopen dagen goed overeen, hebben gespeeld, gezongen en gefeest. Ook spraken we over werk en school. De moeilijkheden die wij ondervinden, komen vrijwel overeen.'

Dit is slechts het startpunt om de naleving van de rechten van onze kinderen en jongeren te verbeteren in België. Daar ligt immers de basis van hun en onze toekomst.

Isabelle Marneffe
Directeur Communicatie en Programma's
UNICEF België

Inhoudsopgave

VOORWOORD *Recht op*

WAT VOORAFGING *Interview met Lene Keersmaekers, jongerenwerkster van Recht-Op*

FIER *Vier portretten van de aanwezige jongeren. Welk silhouet uit de Recht-Op expositie past bij hen?*

JONGEREN ZIEN HET ZO *Wat zijn hun ervaringen met kinderrechten en wat zouden ze veranderen als zij de baas waren?*

SPREKENDE CIJFERS OVER KINDERARMOEDE *Kristel Driessens over mensen achter de cijfers.*

IN DE LIFT *Samenvattingen van de drie werkgroepen en aanbevelingen.*

BELEIDSMAKERS ZIEN HET ZO *Na een debat vroegen wij de vertegenwoordigers van de ministeries naar hun aanbevelingen.*

HOE VERDER

WIE IS WIE?

WAT VOORAF GING

Interview met Lene Keersmaekers, jongerenwerkster bij Recht-Op

Wie ben je en wat doe je?

'Bij Recht-Op horen we veel verhalen van jongeren die problemen ondervinden op schoolniveau en op werkgebied. Al die verhalen vormen een geheel en samen met de jongeren komen we naar buiten om de problemen aan te kaarten.'

Wat ging vooraf aan deze conferentie?

'In 2011 hebben we – met ondersteuning van vzw Vormen, mensenrechtenexpertisecentrum – met de jongeren nagedacht over het thema mensenrechten. Wat zijn mensenrechten en op welke manier gaan we hiermee om? Deze conferentie is het eindresultaat van een lang traject met de jongeren en sluit een driedaagse uitwisseling af tussen Antwerpse en Waalse jongeren in armoede.'

'De jongeren ervaren het recht op kwaliteitsvol onderwijs, het recht op waardig werk en het verband daartussen als basisvoorwaarden voor een beter leven. Ze zien niet alleen de problemen, maar ook oplossingen. Hun beleving en aanbevelingen zijn het kloppende hart van de conferentie.'

Wat zien we gebeuren?

'Op vlak van onderwijs zien we bij een grote groep jongeren die opgroeien in armoede een gelijkaardig patroon. Ze komen - niet zelden door hun moeilijke levensomstandigheden - snel in een watervalstelsel terecht, waardoor ze in richtingen belanden onder hun niveau, of die ze niet graag doen. Ze raken gedemotiveerd, worden schoolmoe en haken af alvorens een diploma te hebben behaald. Hierdoor vinden ze moeilijk of geen werk. Vele jongeren bij Recht-Op zijn werkloos, of werken in korte en onzekere interimopdrachten.'

Wat zien jullie als oplossingen?

'Het is duidelijk dat er zaken moeten veranderen op verschillende niveaus en daarom richten wij onze aanbevelingen zowel aan het beleid als aan de scholen en de werksector. Zo moet het secundair onderwijs hervormd worden. Er moet een maximumfactuur worden opgesteld om school toegankelijk te maken. Er moet een antipest- en zorgsysteem op poten worden gezet. De scholen moeten vertrouwensfiguren inzetten die de persoonlijke problemen van de leerlingen met hen

aanpakken. Ook de ouders moeten veel meer betrokken worden bij de school. In de werksector moeten trajectbegeleiders een vertrouwensband kunnen opbouwen met de jongeren. Van hieruit kan meer op maat gezocht worden naar werk. Tenslotte is vorming over armoede noodzakelijk in lerarenopleidingen en in opleidingen voor CLB (Centra voor Leerlingenbegeleiding) medewerkers en werktrajectbegeleiders om er in hun werksetting mee aan de slag te gaan.'

'Wij zijn sterk overtuigd van het onvermijdelijke belang van een open en respectvolle benadering van deze jongeren. Benader hen als gelijkwaardige jonge mensen mét een waardevolle mening en de basis is gelegd.'

Expo Recht-Op

Alle jongeren van vzw Recht-Op – een vereniging waar armen het woord nemen – zijn geïnterviewd over hun rechten. Hieruit bleek dat het recht op onderwijs en werk het belangrijkste voor ze was. Per jongere is er een silhouet gemaakt waarin ze hun verhaal bekrachtigen met woorden die voor hun belangrijk zijn. Wat maakte het moeilijker en wat heeft ze geholpen? In de afgelopen dagen hebben ook de Waalse jongeren samen met de Vlaamse jongeren hun portret gemaakt. De insteek van het project was: *Jullie mogen er zijn.*

FIER

Fier poseerden vier jongeren bij de silhouetten van de Recht-Op expositie. Rechtop, schouders naar achteren en met het hart op de goede plaats, werden ze bevroegd over rechten. Zijn jouw rechten wel eens geschonden? Wie zou jij vandaag graag spreken? Wat zou jij die persoon in kwestie zeggen?

Ik doe alles alleen

Wie Mike Krynen (Vlaanderen)

Wat 'Ik zoek momenteel werk. Ik hou van computeren, feesten, met vrienden weggaan en thuis chillen.'

Recht op 'Respect. Als ik dit toon, vind ik vast rap werk. Ik heb gewerkt aan het silhouet: Rester positief!'

Geschonden 'Ik heb een keer gesolliciteerd en toen werd ik vierkant uitgelachen omdat ik iets fouts had gezegd. Dat vond ik niet respectvol.'

Liefst spreken 'Met niemand. Ik doe alles zelf eigenlijk. Misschien toch... Thomas van 'Betonne Jeugd'. Hij is hier ook vandaag. We doen veel dingen samen en hij helpt me met het zoeken naar een baan.'

Wat wil je hem zeggen 'Of hij me nog verder helpt met werk zoeken.'

Gehoord worden

Wie Flora Pijcke (Wallonië)

Wat 'Ik ga naar school. En leer daarnaast graag gebarentaal. Ik zag dit in een soap en vond het leuk. Mijn vader en ooms zijn doof, en ik word het misschien ook. Toen zei moeder dat ik goed praat met mensen die ik niet versta. Dat blijkt hier ook weer.'

Recht op 'Ik heb het silhouet met het hart en de naam van mijn beste vriendin gemaakt. Ze stottert en heeft weinig zelfvertrouwen. Ik had dat ook niet zo veel. We hebben elkaar moed in gesproken en zijn samen opgegroeid. Ik vind het belangrijk om te mogen spreken en om gehoord te worden.'

Geschonden 'Als ik het niet eens ben met iets, dan zeg ik dat ook, bijvoorbeeld op school. Leraren zeggen dan dat ik lastig ben en mijn mond moet houden.'

Liefst spreken? 'Met de mensen die hulp verlenen zou ik meer voeling willen geven met hoe zij naar jongeren kunnen luisteren. Wees geïnteresseerd en stel vragen.'

Iedereen moet vriendelijk zijn

Wie Tiffany van Remoortel (Vlaanderen)

Wat 'Ik ga naar het dagcentrum en in de weekenden ga ik naar de Chiro, elke zondag van twee tot zes uur, om spelletjes te spelen. Mijn hobby is tekenen. Nu teken ik veel Halloween-figuren en monsters. Ik vind Hello Kitty schattig.'

Recht op 'Op het groene silhouet heb ik woorden geschreven over school en vroeger.'

Geschonden 'Ik ben linkshandig en daardoor denken veel mensen dat ik een handicap heb. Ik word ook gepest.'

Liefst spreken Ze vertelt ons in haar prachtige woorden: 'De pestkoppen zou ik negeren. Die vind ik kinderachtig. Iedereen moet gewoon normaal tegen elkaar doen en vriendelijk zijn.'

Respect krijgen en geven

Wie Rollinx Ligan (Wallonië)

Wat 'Ik ga naar school. Ik ben een buitenlander in België. Ik ben in een lagere klas geplaatst dan ik aankon. Hierdoor loop ik nu een jaar achter. Dit is oneerlijk.'

Recht op 'Respect en moed zijn belangrijk voor mij. Ons silhouet heb ik met drie andere jongeren gemaakt. Deze kernwoorden heb ik daaraan toegevoegd: Ik heb respect voor anderen en ontvang dat ook graag terug.'

Geschonden 'Ik heb zelf nooit gevoeld dat ik weinig respect kreeg. Waarschijnlijk omdat ik zelf goed omga met mensen. Wel zie ik dat andere personen respectloos worden benaderd. Zo stond bij het interim-bureau een andere donkere man te wachten; een blanke man werd zonder pardon voorgelaten.'

Liefst spreken? Met Bart De Wever.

'Je gooit momenteel roet in het eten om communautaire akkoorden voor België te bereiken. Hoe kun je goed opgroeien in een land waarin tegenstellingen zijn? Dit is als in een gezin, waar vader en moeder continu ruzie maken.'

Jongeren zien het zo

Lees hier wat de jongeren zeiden over hun rechten en wat ze zouden veranderen als zij de baas waren.

'We worden na school te weinig opgevolgd en er is te weinig hulp om werk te vinden. Werkgevers zelf moeten meer begrip tonen en verstaan dat we na onze schoolloopbaan weinig ervaring hebben. Ze moeten ons een kans geven, door bijvoorbeeld proefperiodes in te lassen. Dat gebeurt nu nog veel te weinig.'

'Leerkrachten luisteren wel naar ons, maar doen niet veel om ons te helpen, omdat ze de problemen en de thuissituaties van de huidige jongeren niet kennen, laat staan begrijpen. Dat zorgt voor moeilijke communicatie, wat een slechte sfeer creëert, en dat leidt tot een slechte opvolging van de leerlingen.'

'Door te grote klassen hebben leerkrachten minder tijd en kunnen ze geen aangepaste hulp bieden aan leerlingen met persoonlijke problemen. Hierdoor worden jongeren schoolmoe en haken ze af nog voordat ze hun diploma behalen. Dit is een ernstig probleem waar niet naar gekeken wordt.'

'In het BuSO (buitengewoon secundair onderwijs) leren we weinig bij, waardoor we meestal in een beschutte werkplaats belanden. De school kent het fenomeen, maar doet er niets aan. Meer bijles en een gepersonaliseerde begeleiding zou al veel goed maken en het imago van de scholen verbeteren. Want, als wij falen bij het zoeken naar een job, wil dat zeggen dat ook de leerkrachten hebben gefaald.'

SPREKENDE CIJFERS OVER KINDERARMOEDE

Politiek en sociaal wetenschapper Kristel Driessens houdt zich aan de Karel De Grote Hogeschool en aan de Universiteit Antwerpen bezig met armoede en sociaal werk. Nog voordat ze ons haar cijfers over kinderarmoede kon geven, legden wij haar een aantal vragen voor.

Armoede is geen kinderspel

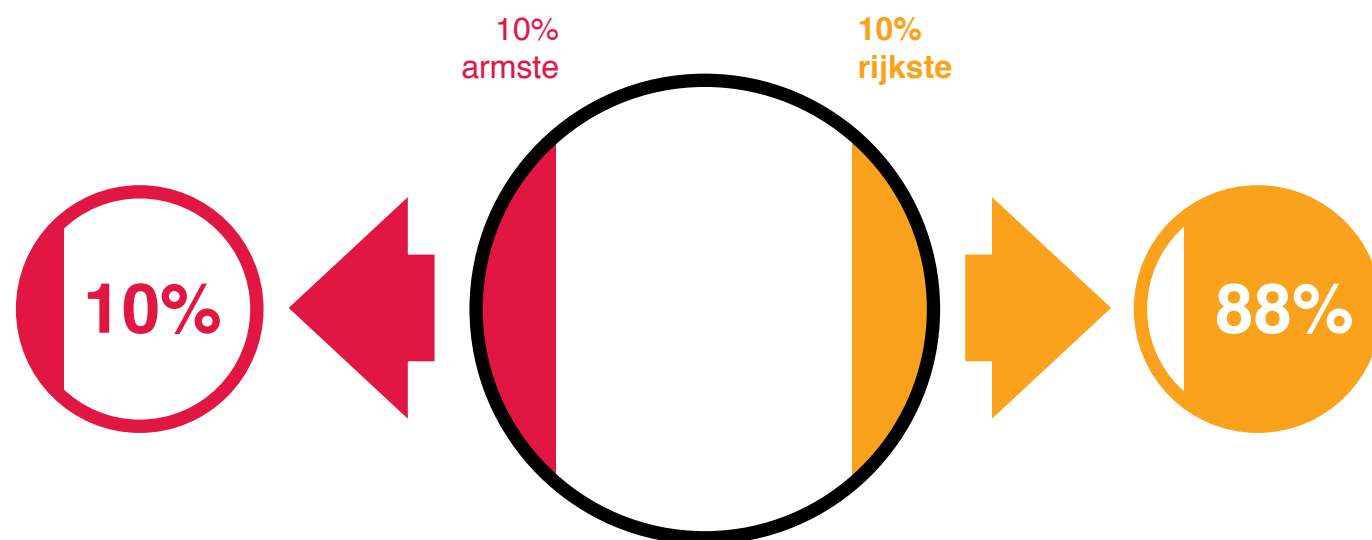
'Allereerst wil ik graag zeggen dat het een eer is om op dit jongerencongres als spreker en onderzoeker te zijn uitgenodigd. Ik vind het belangrijk om jongeren te blijven uitdagen. Als je mensen uitdaagt, komen ze telkens een stapje verder. Kansen moeten jongeren worden aangereikt om de uitdaging aan te kunnen gaan. Armoede is verre van kinderspel.'

De mensen achter de cijfers

'Ik doe kwalitatief onderzoek. Hiermee probeer ik de stem van mensen hoorbaar te maken. We zijn op zoek naar de verhalen achter de cijfers.'

Samen gelukkig

'Oef, wat een moeilijke keuze tussen armoede of rijkdom! Ik kies toch voor rijkdom. Die mensen zijn misschien wel gelukkiger. Hoe dan ook is het belangrijkste dat we samen aan de slag gaan.'

Percentage jongeren in Algemeen Secundair Onderwijs: hoe armer de jongeren hoe ze minder vertegenwoordigd zijn in het ASO

Wist u dat?

1. de bevolking verjongt: een kwart van de Antwerpenaren is jonger dan 20 jaar?
2. 1 op de 5 Belgische kinderen in armoede leeft? In Brussel is dat zelfs 1 op de 3.
3. 17 procent van de kinderen die in armoede leven, geen verwarming heeft?
4. 62 procent van de kinderen in armoede niet jaarlijks op vakantie kan?
5. 18 procent van de kinderen in armoede niet dagelijks een eiwitrijke maaltijd eet?
6. 26 procent van de kinderen in armoede in een vochtige of lekkende woning leeft?
7. 15 procent van de Belgische kinderen zich niet goed voelt op school?

(Bron: Kristel Driessens powerpoint presentatie, 4 november 2011.)

WERK- GROEPEN

Tijdens de conferentie waren er drie werkgroepen op verschillende plekken in het Zuiderpershuis. Lees hier een samenvatting over de werkgroep werk, schoolklimaat en het zogenoemde watervalstelsel in het secundair onderwijs.

Werkgroep Werk

'Mijn droom is om bij de spoorweg te werken, maar die wereld is niet gemaakt voor autisten of mensen uit het BuSO. Ik heb 3 keer een sollicitatie gedaan bij de spoorwegen, B cleaning en andere laaggeschoolde jobs. Maar ik werd nooit aangenomen, soms wel op de wachtlijst gezet maar die verliep telkens.'

In deze werkgroep kwamen onder begeleiding van Thomas Neefs (Betonne Jeugd) en Sofie De Spiegeleer (Recht-Op) vooral de jongeren - Kevin, Klementina, Mike en Jonathan - aan het woord. Er werd gesproken over de problemen die zij ondervinden op de arbeidsmarkt; hoe hierin verandering kan komen en tot slot hoe de jongeren hun toekomst zien. Mijn droom is om bij de spoorweg te werken, maar die wereld is niet gemaakt voor autisten of mensen uit het BuSO. Ik heb 3 keer een sollicitatie gedaan bij de spoorwegen, B cleaning en andere laaggeschoolde jobs. Maar ik werd nooit aangenomen, soms wel op de wachtlijst gezet maar die verliep telkens.

In moeilijkheden

Kevin heeft nog maar weinig kans gehad om (duurzaam) te werken. BuSO gevolgd, geen diploma hebben... Ongeacht je motivatie zorgt dit dat je moeilijk werk vindt. Klementina spreekt door haar verblijf in het buitenland vier talen. Dit is bij sollicitaties echter ondergeschikt aan het feit dat ze haar school niet afmaakte. Mike wil alsnog zijn school afmaken. Hij ervaart nu alles behalve respect op het werk en in sollicitaties. In een trajectbegeleiding naar werk wordt niet echt geluisterd naar het verhaal van de jongere. Alle VDAB-medewerkers zouden vorming moeten krijgen over armoede.

Bewustwording over armoede

Degelijke ondersteuning door organisaties als VDAB, werkgeversorganisaties en andere initiatieven in de sociale economie - zoals beschutte werkplaatsen - zijn onontbeerlijk. Het is belangrijk dat de begeleiders daar worden aangesproken en voorgelicht. Zelfs op sociale scholen en in verschillende opleidingen is er te weinig aandacht voor en kennis over armoede. Er moeten binnen beschutte werkplaatsen groeikansen zijn; en werkgevers dienen minder hoge drempels voor jongeren te hanteren in hun vacatures. Over dat laatste vinden reeds eerste gesprekken plaats tussen de jongerenorganisaties en de vakbonden.

Studeerplannen en hoop op een waardige job

Jonathan is ongelooflijk gemotiveerd door de kans die hij nu krijgt om op buitenlandse stage te vertrekken. Klementina stelt dat, als je ergens in gelooft, ervoor gaat en er vertrouwen in hebt, het je ook zal lukken. Mooie visie, maar de andere jongeren denken er anders over: er is nog steeds de invloed van de omgeving waar je keer op keer door wordt onderuit gehaald.

'Ik had helemaal alleen een vloer gelegd en de baas zei: 'Gij hebt dat bangelijk goed gedaan. Die vloer is perfect gelegd. Dat doet iets met je. Eindelijk; ik ben toch in iets goed.'

Werkgroep schoolklimaat

In deze workgroep onder begeleiding van Bruno Vanobbergen (Kinderrechtencommissaris) en Lene Keersmaekers (Recht-Op Jongeren) werd gesproken over het belang van een positief schoolklimaat. Tezamen kwamen de jongeren en professionals met concrete ideeën om dit te realiseren

Vicieuze cirkel

Cindy stopte op 18-jarige leeftijd met school. Omwille van pestgedrag en persoonlijke problemen. Op school kreeg zij geen ondersteuning door leerkrachten, directie en CLB. Het resultaat is geen diploma, geen werk of slechts tijdelijk. Scholen kunnen deze vicieuze cirkel doorbreken door tijd te besteden aan leerlingen die het moeilijk hebben.

Meer aandacht voor de armoedeproblematiek

Laat alle studenten op de lerarenopleiding stage lopen in een van onze grote steden, om met het probleem in contact te komen. Later zullen ze efficiënter kunnen omgaan met de problemen van hun leerlingen

Meer leerkrachten

Stel twee titularissen per klas aan in plaats van één enkele. Dan is er een vertrouwensfiguur. Hiermee wordt een grotere toegankelijkheid gecreëerd. Voor leerkrachten is het moeilijk om steunfiguur, leerkracht en opvoeder tegelijk te zijn. Ze moeten voldoende tijd en ruimte krijgen om een

goede band te krijgen met de leerlingen. Niet enkel mensen van CLB maar ook leerkrachten zelf.

Werk met een verklaring of charter per klas.

Hieraan kan een beloning of waardering worden gekoppeld als de afspraken goed worden nageleefd. Dit leidt tot ander gedrag. Directie, leerkrachten en leerlingen moeten samen aan hetzelfde zeel trekken. Wat moet er zeker in zo'n charter staan? Bijvoorbeeld respectvol omgaan met elkaar, niet onbeleefd zijn, ...

Het belang van een goede relatie en duidelijke informatie

Tijdens de schooluren moeten jongeren vaak problemen oplossen in verband met hun woning of andere belangrijke zaken. Dit is moeilijk te combineren met de studie. Leerkrachten moeten deze situatie kennen. Ook moeten zij een relatie opbouwen met de ouders. Verstrek duidelijke informatie aan leerlingen, bijvoorbeeld over studierichting, beurzen en wat de gevolgen van overstappen naar een lagere richting behelzen.

'Hulp vragen is niet evident en sommige leerkrachten gaan daar heel bot mee om. Je zou bijvoorbeeld op woensdagmiddag de computerklas kunnen openstellen zodat ook leerlingen zonder computer thuis er kunnen werken.'

'Er was echt wel een goeie leerlingenbegeleider. Als ik voorbij zijn lokaal kwam, zei die 'Kom maar binnen, kom met mij praten'. Die kende mij.'

'Sinds BuSO is mijn leven ingezakt'.

Werkgroep watervalstelsysteem

Deze werkgroep werd begeleid door David Lallemand (communicatieverantwoordelijke van le Délégué général aux Droits de l'Enfant) en Sofie Devocht (Uit de Marge). Er werd gesproken over de selectie, de kwaliteit van het onderwijs en de lerarenopleiding. Uit de getuigenissen van de jongeren bleek dat er problemen zijn met de studiekeuze, met de doorverwijzing naar BuSO en de daarop volgende beperkte kansen in het leven. Het is ook bijna onmogelijk om nadien nog van richting te veranderen.

Selectie

De term "watervalstelsysteem" is op zich al een fout signaal: alle leerlingen hebben bepaalde talenten, daar moet naar gekeken worden (niet zomaar een hiërarchie tussen de richtingen op school). Voor sommige leerlingen is BuSO wel degelijk een juiste oplossing, maar ADHD hebben, bijvoorbeeld, zou niet automatisch moeten betekenen dat je naar het BuSO moet. "Gewone" scholen moeten maar voorzien dat ook leerlingen met ADHD er kunnen functioneren. Soms is een doorverwijzing naar BuSO niet terecht: dan spelen er andere factoren mee dan een bepaald IQ. Zo kan een (thuis)context heel zwaar zijn. Vaak worden kinderen en jongeren doorverwezen naar het buitengewoon onderwijs omwille van een "probleematisch gedrag" dat meer kan verklaard worden door de situatie/context dan door hun "kunnen" en/of hun gebrek aan "interesse voor de school. De nieuwe hervorming van het secundair onderwijs, met

onder andere het uitstellen van de studiekeuze, kan een stap in de goede richting betekenen.

Kwaliteit en doorstroming

Jongeren in het BuSO en het beroepsonderwijs hebben ook recht op een kwaliteitsvolle algemene vorming. Ook deze richtingen moeten jongeren voorbereiden op "het leven" en niet alleen op de arbeidsmarkt. Daarbij moet een doorstroming van BuSO naar gewoon onderwijs altijd mogelijk blijven. Maar dit hangt blijkbaar vooral van de school zelf af.

Lerarenopleiding: Wie is de leerling?

In de lerarenopleiding leren studenten nu al dat er gekeken moet worden naar de beginsituatie van de leerling. Ze moeten leren kijken naar "wie IS de leerling", en niet enkel naar "wat KAN de leerling". De leerkrachten moeten leren rekening te houden met de beginsituatie van elk kind, met zijn talenten, zijn cultuur.

'Ik heb meer geleerd in 1 jaar opleiding (werken) dan 6 jaar school. Dat komt omdat ze in deze opleiding hun tijd pakken; ze kijken waar je goed en slecht in bent en trekken meer tijd uit voor je slechtere punten. Ze kijken naar de mensen, wat je kan bereiken en daar houden ze rekening mee.'

MARIANNE TILOT

BART JULLIAMS

MAGDA DE MEYER

ERIC MOENS

Beleidsmakers zien
het zo: een debat
met open ogen

'Waar zien jullie ons over vijf jaar?' Een rake vraag van één van de jongeren aan de panelleden. Lees hier wat de beleidsmakers zeiden beter te willen doen.

Bart Julliams, vertegenwoordiger van de Vlaams Minister van Werk, Philippe Muyters

'Heel lang geleden, toen de dieren nog spraken en ik nog lang haar had, begon ik als advocaat. Zo heb ik de zelfkant van de maatschappij gezien en mijn ogen zijn nog altijd open. Laat dit een debat met open ogen zijn. Armoede staat niet op iemands gezicht geschreven, maar is wel iets om zeer serieus te nemen. We moeten ouders met hele jonge kinderen vanaf het begin ondersteunen. Er zijn kleinere kleuterklassen nodig, zodat kinderen een band kunnen opbouwen met leerkrachten. Tot slot roep ik iedereen op om niet af te gaan op een diploma, maar op het talent van de jongeren. Het feit dat jullie hier zitten, is voor mij genoeg bewijs dat jullie niet in het buitengewoon onderwijs thuishoren.'

Magda De Meyer, vertegenwoordigster van de Vlaamse Minister van Armoedebestrijding, Ingrid Lieten

'Al deze jongeren hebben kansen. Het is belangrijk om een match te vinden tussen hen en de werkgever. Er is in onze maatschappij een grote nood aan werkkrachten in ziekenhuizen, de thuiszorg, de bouwsector. Maak hier gebruik van, grijp die kans. Daarnaast moeten medeleerlingen en docenten beseffen wat het is om in armoede te leven. Ze moeten streng optreden tegen pesten. We geloven ook erg sterk in de verenigingen die rechtstreeks met de jongeren in armoede werken. Ze kunnen ons helpen om een goed beleid uit te stippelen.'

Marianne Tilot, vertegenwoordigster van de Minister voor Onderwijs van de Federatie Wallonië Brussel, Marie-Dominique Simonet

'We moeten het falen op school tegengaan door ons de juiste vragen te stellen. Wat kunnen we in de klassen doen om de leerlingen te helpen om hun diploma te behalen? Welke middelen moeten worden ingezet om leerkrachten te ondersteunen? We moeten aan de basis beginnen bij de kleuterschool en het onderwijs beter op de arbeidsmarkt afstemmen. Leerkrachten zijn de belangrijkste schakel om de jongeren te motiveren en helpen te ontplooiën tot gelukkige volwassenen.'

Eric Moens, vertegenwoordiger van de Waalse Minister voor Werk, André Antoine

'Onze grootste uitdaging is om de behoeften van de werkgevers te combineren met de kwalificaties van werkzoekenden. De politici spelen hier een belangrijke rol en moeten diensten creëren die jongeren helpen bij het vinden van een baan. De beste oplossing hiervoor is een geïndividualiseerde begeleiding, waarbij een raadgever de jongere steunt bij het zoeken van een passende job.'

HOE VERDER

“We blijven een forum bieden voor jongeren in armoede om hun stem te laten horen.”

“Dankzij de conferentie hebben we eindelijk eens de problemen die we ondervinden op school en in de zoektocht naar een baan aan de kaak gesteld. Overvolle klassen, leerkrachten zonder tijd, geen hulp om werk te vinden, te veeleisende werkgevers, etc. We hebben ook oplossingen aangeboden en hebben het gevoel dat er naar ons werd geluisterd. Nu nog hopen dat ze in actie schieten.

Deze conferentie was niet alleen een eindpunt, maar ook een start.

Kwaliteitsvol onderwijs en waardig werk zijn cruciaal voor een degelijk toekomstperspectief voor elke jongere.

We gaan daarom verder aan de slag met de aanbevelingen die we op de conferentie voorstelden.

Er zijn al afspraken voor gesprekken met directies, lerarenopleidingen en de VDAB.

Dit sluit aan bij ons engagement om zelf mee te werken aan een beter inzicht in armoede bij mensen uit de onderwijs- en werksector.

Ook voor de andere aanbevelingen onderzoeken we hoe we ze verder kunnen concretiseren en er vervolgens actie rond ondernemen.”

Ondertekend door: Cindy, Jeroen, Imke, Michael, Benjamin, Tatjana, Jelle, Ritchie, Tiffany, Jurgen, Jill, Timothy, Joaquim, Davey, Klementina, Kevin, Mike, Daniella, Manuella, Sukaina, Sana, Rollinx, Hamed, Assa, Jérôme, Jonathan, Tim, Remy, Maïte, Flora, Aurélie

www.stampmedia.be

recht op...

WIE IS WIE?

De conferentie "Onderwijs en werk voor iedereen? Jongeren zien het zo" was een realisatie van:

Recht-Op is een vereniging waar armen het woord nemen in Antwerpen met een specifieke jongerenwerking voor jongeren van 12 tot 25 jaar. Ze vertrekken vanuit de leefwereld van de jongeren om een aantal maatschappelijke structuren rond armoede bespreekbaar te maken en treden naar buiten met hun bevindingen.

Als expertisecentrum mensenrechten- en kinderrechteneducatie ontwikkelt **Vormen vzw** educatief materiaal om te laten ervaren wat mensenrechten en kinderrechten betekenen in het dagelijkse leven. Wij begeleiden ook interactieve vormingen en trajecten. Al ons materiaal is gratis beschikbaar op www.vormen.org.

UNICEF België vertegenwoordigt UNICEF in België en is een stichting van openbaar nut. De organisatie wil de bevolking, ondernemingen en overheden in België aansporen om met hun financiële steun en hun stem UNICEF te helpen om de levensomstandigheden van kinderen te verbeteren en het respect voor hun rechten te bevorderen. Ook in eigen land zet UNICEF België zich via zijn beleidswerk in en komt specifiek op voor de rechten van kinderen in armoede in ons land, via o.a. zijn participatieproject 'What do you think?'. www.unicef.be

Uit de Marge is het Vlaams Steunpunt voor jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare jeugd. Uit De Marge vzw ijvert voor de rechten van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren door maatschappelijke verandering. Dit realiseren we door het jeugdwerk te ondersteunen in zijn diversiteit en via beïnvloeding van het jeugdbeleid. De nadruk ligt daarbij steeds op de emancipatie van kinderen en jongeren.

Samenlevingsopbouw Antwerpen stad vzw is een buurt- en opbouwwerkorganisatie die in Antwerpen stad maatschappelijk kwetsbare mensen samenbrengt. Samen met hen pakken we problemen aan die te maken hebben met grondrechten zoals wonen, inkomen, arbeid en het samenleven in diversiteit. Daarnaast wordt ook gewerkt rond het actief versterken van groepen die uitgesloten worden van deze grondrechten opdat ze zelf op kunnen komen voor hun rechten op zowel Antwerps, Vlaams als federaal niveau.

Réseau Wallon de Lutte contre la Pauvreté wenst een acteur te zijn van Waalse ontwikkeling, Met en voor Iedereen. De verenigingen en organisaties werken samen in het kader van een ambitieus project genoemd "Wallonië zonder armoede in 2025." Dit project wil reële en concrete veranderingen realiseren voor mensen in armoede via duurzame oplossingen.

StampMedia is het eerste persagentschap in Vlaanderen dat een stem geeft aan alle jongeren in de media. En dat niet alleen. StampMedia wil de berichtgeving over jongeren corrigeren en hen vooral zelf aan het woord laten. Zeker daar waar hun mening van belang is en weinig gehoor vindt in de mainstream kanalen. Kortom: StampMedia is een persagentschap door jongeren met nieuws voor iedereen die het wil horen. Daarom zijn we op zoek naar jongeren van allerlei slag, allerlei afkomst, allerlei overtuigingen en graag tussen zestien en zesentwintig jaar om mee te werken binnen dit unieke persagentschap.

Colofon

ono-ono, your magazine!

ono-ono is Japans voor: zoveel mensen, zoveel woorden. Het ono-ono, your magazine-team zet de woorden van de deelnemers en beelden van jouw evenement – kort na het event – om in een tijdschrift. Zo blijft jouw evenement leven.

Neem voor jouw ono-ono magazine contact op met: Akimoto (grafische vormgeving)
Gijsbert Raadgever (00316-51626041)

Meer info over het your magazine:
www.ono-ono.nl.

Het ono-ono team bestond deze keer uit:
Redactie: Simone Bommeljé, Stéphane van Bol*, Lene Keersmaekers.

Fotografie: Boumediene Belbachir*

Vormgeving: Gijsbert Raadgever, Akimoto

Eindredactie: Gaston Dorren

Coördinatie: Isabelle Marneffe en Annalisa Gadaleta (UNICEF België)

Met de steun van: Vlaamse Overheid,
Fédération Wallonie-Bruxelles, Bel'J JINT,
Antwerpen Europese Jongerenhoofdstad,
Stad Antwerpen
en Stad Genk

* www.stampmedia.be